

HON BLEV STJÄRNA PÅ YOUTUBE

– efter flykten från Nordkorea

Omkring 33 000 nordkoreaner har flytt till Sydkorea från Kim Jong-uns brutala diktatur. Många råkar illa ut- men en växande grupp av dem har blivit kända namn på Youtube.

– Jag vet säkert att nordkoreanska myndigheter tittar på det jag gör, säger avhopparen och youtubern Kang Hana.

När Kang Hana växte upp i norra Nordkorea hade hon aldrig använt internet. Nu, efter flykten till Sydkorea, har hon 121 000 följare på Youtube. Hennes inslag handlar om livet i Sydkorea, kulturella skillnader mellan nord och syd (nordkoreaner har ett mer direkt, snudd på aggressivt sätt att prata, enligt Kang Hana) och resor.

Kang Hana är en av omkring 33 000 nordkoreanska avhoppare i Sydkorea. De flesta lever under radarn, men en växande grupp har i stället blivit kända i sitt nya hemland. På sina Youtubekanaler berättar de om flykten från diktaturen och om nordkoreansk mat, smink och vardagsliv.

– Nordkorea försöker få folk att sudda ut sina individuella personligheter, när unga människor i stället borde odla sina individuella uttryck. Det här är ett sätt för mig att göra det, säger Kang Hana.

Inspirerar andra att fly

Hon hoppas också att folk i hennes hemstad kan se hennes videor och lära sig mer om livet utanför Nordkorea.

– Jag vet att folk som bor på gränsen mellan Nordkorea och Kina har möjlighet att titta på Youtube-klipp från avhoppare.

PÅ PLATS I SYDKOREA
JONAS CULLBERG
dagens@etc.se

De får dem från usb-stickor och delar med varandra, säger Kang Hana.

Hon ser sin Youtube-kanal som en mötesplats där sydkoreaner kan lära sig mer om nordkoreaner och tvärtom.

– Jag vet flera nordkoreaner som inspirerats till att fly efter att ha sett Youtube-filmer med avhoppare.

Vi träffas i Imjingak, bara några kilometer från gränsen till Nordkorea, nära den ”demilitariserade zonen”, det ingenmansland som skiljer grannländerna åt. Längs ett taggtrådsstängsel fladdrar färgladda tygband i vinden, där sydkoreaner skrivit meddelanden till familjemedlemmar i Nordkorea. Enstaka turister släntrar runt längs med taggtråden denna gråkalla novemberdag.

En bit härifrån går det att under en guidad rundtur titta på Nordkorea med kikare från en utsiktsplats. I horisonten syns en 160 meter hög flaggstång med den nordkoreanska fanan,

intill byn Kijong-dong. I Sydkorea kallas den för ”propagandaby”, en samling prydliga höghus som är obebodda kulisser, tänkta att imponera på andra sidan gränsen.

Anledningen till att vi ses här är att Kang Hana bor i ett militärkomplex en timmes körning härifrån. Hennes man arbetar för den sydkoreanska militären.

– Det är ironiskt att jag bor så nära Nordkorea med tanke på att jag flydde från landet. Man skulle kunna tro att jag skulle bosätta mig så långt som möjligt därifrån.

Tittar bort för pengar

Tankarna på att lämna Nordkorea kom under svältåren på 1990-talet.

– Ibland fanns det bara gräs att äta. Folk dog framför ögonen på mig.

Hennes mor hade korsat gränsen några år tidigare. Strax efter millennieskiftet, som 18-åring, gjorde Kang Hana samma resa.

– Om man betalade lite pengar till soldaterna vid gränsen kunde de titta bort och öppna vägen. Så jag korsade Tumenfloden och tog mig in i Kina. Nu har det blivit mycket svårare, men på den tiden var det lätt att muta soldaterna eftersom alla svält.

Hennes plan var att korsa gränsen och arbeta i Kina ett

”Nordkorea försöker få folk att sudda ut sina individuella personligheter, när unga människor i stället borde odla sina individuella uttryck. Det här är ett sätt för mig att göra det”, säger Kang Hana.

BILD: JONAS CULLBERG

”Jag vet flera nordkoreaner som inspirerats till att fly efter att ha sett Youtube-filmer med avhoppare.”

tag, och därefter återvända till Nordkorea. Hon började arbeta för ett sydkoreanskt företag och träffade sin blivande man på nätet. Efter sex år i Kina kunde hon flytta till Sydkorea.

Resa i tidsmaskin

Det är en resa som är mycket svår för många avhoppare. Nordkoreanska kvinnor blir ofta offer för människohandlare som tvingar dem till prosti-

tution eller tvångsäktenskap i Kina. Bland de som tar sig till Sydkorea är arbetslöshets-siffrorna höga, liksom själv-mordstalen. Många blir isolerade och diskriminerade.

I det moderna och hyperkapitalistiska Sydkorea möts av en total omställning från det slutna Nordkorea med dess öde motorvägar. Alla avhoppare måste delta i ett tre månader långt program där de lär sig om

”Att komma till Sydkorea var som att resa i en tidsmaskin.”

livet utanför diktaturen, till exempel om vardagliga sysslor som att handla i en matbutik och öppna ett bankkonto.

– Att komma till Sydkorea var som att resa i en tidsmaskin, säger Kang Hana.

– För mig var det lättare efter-som jag hade tur och redan hade familj i Sydkorea. Men för många som kommer hit är det svårt. De är vana vid att leva i en diktatur, och kastas plötsligt in i ett fritt

Youtubekanalen BST2020 drivs av två avhoppade nordkoreanska soldater.

samhälle. Och de vet inte hur man lever när man är fri.

Sydkoreaner är nyfikna

Nordkoreanska avhoppare är en utsatt grupp, men Youtube-kanalerna är ett sätt att bredda bilden av dem, enligt Sokeel Park på Liberty in North Korea, en organisation i Seoul som hjälper flyktingar från diktaturen:

– Det är intressant att de tar kontroll över hur nordkoreaner skildras inför en sydkoreansk publik. De skapar en positiv identitet, och en positiv reaktion på nordkoreansk identitet, säger Sokeel Park.

Det är vanligt att nordkoreanska avhoppare tränar bort sin brytning och försöker hålla sitt ursprung hemligt.

– Många döljer det till och med för sina närmaste vänner. Därför är det spännande att folk på Youtube är stolta över sin nordkoreanska identitet och använder den till sin fördel, säger Sokeel Park.

Flera av Kang Hanas klipp har över en miljon visningar. Intresset i Sydkorea är stort för de nordkoreanska avhopparna. De båda länderna har varit avstängda från varandra i 70 år.

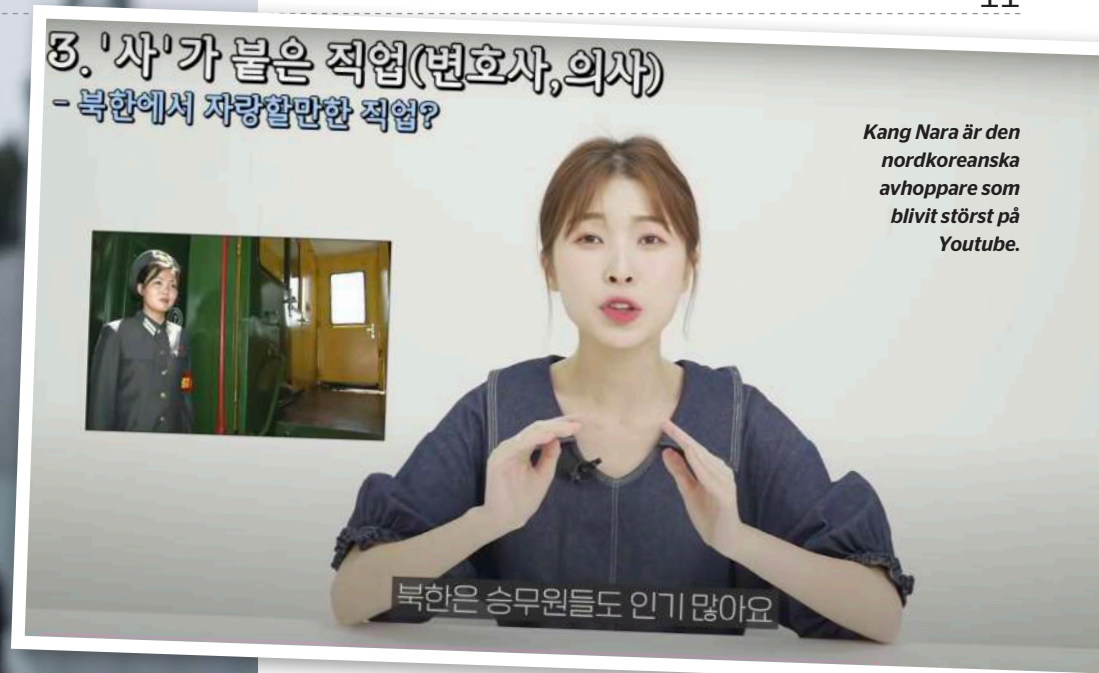
– Sydkoreaner är inte särskilt intresserade av Nordkorea när det gäller politiken och säkerhetsfrågorna. Det är inget nytt och de tycker att de redan har hört allt, säger Sokeel Park.

– Men om det handlar om hur nordkoreaner lever finns det en stor nyfikenhet. Hur dejt-ar man i Nordkorea, hur är det i skolan, vad gör man på loven?

Influencer kidnappades

Avhopparna har tagit stora risker. Tortyr, livstidsstraff och eventuellt avrättning väntar den nordkorean som ertappas med att försöka fly landet. Faran är inte över när flyktingarna tagit sig in i Sydkorea.

I juli 2017 försvann Lim Ji-hyun, en känd avhoppare och influencer, spårlost i Seoul. Lim Ji-hyun, en före detta soldat ►

3. '사'가 붙은 직업(변호사, 의사)
– 북한에서 자랑할만한 직업?

Kang Nara är den nordkoreanska avhoppare som blivit störst på Youtube.

Tre månader efter sitt försvinnande dök Lim Ji-hyun upp i ett videoklipp från Pyongyang på en av den nordkoreanska regimens propagandasidor.

Everyday living in the South Korean society was like hell.

머리통 터지는 소리하고 있네

Turister tittar in på Nordkorea.

BILDER JONAS CULLBERG

Längs ett taggtrådsstängsel fladdrar färgglada tygband i vinden, där sydkoreaner skrivit meddelanden till familjemedlemmar i Nordkorea.

BILD JONAS CULLBERG

Sokeel Park på Liberty in North Korea i Seoul.

"Snudd på omöjligt att fly"

Att fly från Nordkorea är nu svårare än på länge, säger Sokeel Park på Liberty in North Korea i Seoul, en organisation som hjälper nordkoreanska flyktingar.

Hur tar sig nordkoreaner ut från landet och till Sydkorea?

– Innan pandemin flydde majoriteten norrut, in i Kina, genom att muta gränsvakter och genom att känna människor i Sydkorea som kan betala smugglare för att ta dem genom Kina och Sydostasien. Det räcker inte med att fly från Nordkorea, de måste fly från Kina också. Det är ständiga ID-kontroller och checkpoints. Om du inte pratar kinesiska och inte har pengar eller nätverk på plats är det mycket svårt. Kina griper inte bara nordkoreanska flyktingar utan också de som hjälper dem.

Omkring 70 procent av avhopparna som flytt från Nordkorea till Sydkorea är kvinnor. Hur kommer det sig?

– De flesta är unga kvinnor i 20- och 30-årsåldern. Huvudorsaken är att många av de nordkoreanska kvinnor som har flytt landet in i Kina har blivit utsatta för olika former av trafficking, antingen genom att säljas till tvångs-äktenskap med kinesiska män, prostitution eller sexarbete på nätet. Det betyder att många av de nordkoreanska flyktingarna i Kina är kvinnor, och en del av dem lyckas ta sig till Sydkorea.

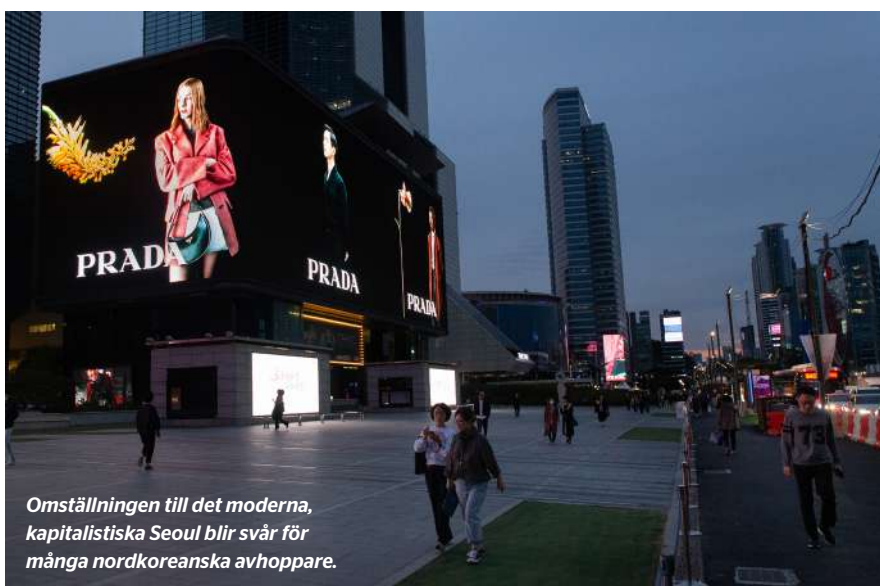
Hur har pandemin påverkat möjligheten att fly från Nordkorea?

– Gränsen till Kina är fortfarande stängd och det är därför snudd på omöjligt att fly nu. Vi har sett två fall i år där folk flytt via båt, men även det har blivit svårare. Bevakningen av gränsen mot Kina har stärkts. Det har blivit farligare och svårare att ta kontakt med människor utanför landet.

JONAS CULLBERG

Nordkoreansk vaktdocka vid gränsstationen.

Omställningen till det moderna, kapitalistiska Seoul blir svår för många nordkoreanska avhoppare.

Militärbyggnad på gränsen till Nordkorea.

som flytt från Nordkorea 2014, videobloggade och pratade i tv-program om livet i Nordkorea, och hade en egen fanclub. Hennes vänner sa att hon var nöjd med livet i Sydkorea.

Tre månader efter försvinnande dök hon upp i ett videoklipp från Pyongyang på en av den nordkoreanska regimens propagandasidor. Med tårar i ögonen sa hon sig ha återvänt till Nordkorea frivilligt. "Varje dag i Syd var ett helvete", säger hon i videoklippen. Sydkoreansk säkerhetstjänst misstänker att hon lurats till Kina och där kidnappats av nordkoreanska agenter. En månad innan Lims försvinnande ska Nordkoreas diktator Kim Jong-un ha beordrat sin säkerhetstjänst att trappa upp kidnappandet av avhoppare.

Kang Hana är inte orolig för egen del, delvis för att innehållet i hennes kanal till stor del kretsar kring vardagsliv och resor snarare än laddade politiska frågor, förklarar hon.

– Men jag vet säkert att nordkoreanska myndigheter tittar på det jag gör. De håller ett öga på alla avhoppare som är offentligt aktiva.

Kan drabba familjen

Kang Hana har regelbundet kontakt med andra avhoppare-youtubers och de är ofta gäster i hennes kanal.

– Flera av dem har föräldrar i Nordkorea som fått telefonsamtal från den nordkoreanska regimen om deras youtube-innehåll. I vissa fall har föräldrarna förflyttats från Pyongyang till landsbygden eller till och med

Nordkorea

- Nordkorea är världens mest slutna land, en diktatur styrd av Kim Jong-Un. All opposition har krossats med arbetsläger och avrättningar.
- Det styrande arbetarpartiet kontrollerar nordkoreanernas liv i detalj. Individer får inte välja bostadsort eller arbete fritt.
- I landet förekommer systematiska och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter. Medborgarna är strängt övervakade och förbjudna att lämna sitt hemland.
- Försök att lämna landet betraktas som förräderi och kan

leda till lägerinternering. Sedan Kim Jong-Un tillträdde som ny ledare 2012 har tonen skärpts och hot om dödsstraff uttalats för den som försöker fly.

- Enligt sydkoreanska myndigheter finns det drygt 33 000 nordkoreanska avhoppare i Sydkorea.
- Krigstillstånd råder formellt med Sydkorea sedan Koreakriget, eftersom avtalet om eldupphör 1953 inte har följts av något fredsavtal.

KÄLLA: UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET

hamnat i arbetsläger. Det finns youtubers i Sydkorea som begärt särskilt skydd från regeringen. Men många av dem känner samtidigt att offentligheten ger en trygghet, säger Kang Hana.

För Kang Hana är det till och med en drivkraft att människor

inom regimen ser hennes filmklipp.

– Jag vill att åtminstone en enda person i Nordkorea tittar, även om det är folk som arbetar inom myndigheterna. Kanske kan det hjälpa dem att få en ny syn på livet i Nordkorea. ●